

מאוחדת אחת לפיתוח אקדמי והוצאה לאור הכפופה לדיקן הפיתוח וטכנולוגיות למידה. אחד מיעדיה המרכזיים של המחלקה הוא שכלול השימוש באמצעים מקוונים ושילובם המושכל בחומרי הקורסים ובדרכי ההוראה. פירות ראשוניים בכיוון זה כבר הבשילו בגיבוש מתודולוגיות לפיתוח קורסים באמצעות "פדגוגית רצפי למידה מקוונים". מתודולוגיה זו כבר מוצעת לסטודנטים במספר קטן של קורסים תוך בחינתה בקורסים נוספים. ב"זרקור" המסורתי שמופנה בדוח זה (עמ' 48) אל המחלקה לפיתוח אקדמי והוצאה לאור תוכלו בהמשך לקרוא יותר על דפוסי עבודתה החדשים ועל מיזמיה השונים.

השנה גם הופעלה לראשונה תכנית ההוראה המיוחדת של "הקורסים הראשונים", קורסים שאליהם הסטודנטים מרבים להירשם בראשית דרכם באוניברסיטה. תכנית זו, פרי עבודתם המשותפת של דיקנט הלימודים האקדמיים ודיקנט הפיתוח וטכנולוגיות למידה, המלווה על ידי מחלקת ההערכה, נועדה להגדיל את כוח המשיכה של הקורסים הללו ולשפר את שיעורי ההצלחה בהם. היא מתמקדת בהגדרת תוצרי הלמידה המצופים מהלומדים ובשילובם בתהליך למידה מובנה, שעושה שימוש באמצעים מגוונים ובאתרי קורסים מותאמים. על המלאכה מנצחים סגלי המחלקה להוראה וללמידה בדיקנט הלימודים האקדמיים והיחידה הפדגוגית של מרכז שה"ם, ושותפה להם היחידה לניהול ההתמדה בדיקנט הלימודים האקדמיים.

השתתפות היחידה לניהול ההתמדה בתכנית "הקורסים הראשונים" מהווה חלק בלתי נפרד מפעילותה הכוללת לתיאום פעולות חוצות ארגון במטרה להעלות את שיעורי ההצלחה של הסטודנטים בקורסים ואת שיעורי התמדתם בלימודים עד סיומם המוצלח. השנה הופעלה לראשונה "תורת ההפעלה" שגובשה למטרה זו. עיקרה זיהוי סימנים מערערי הצלחה בטרם נטישה וטיפול בהם באמצעות ליווי אקדמי ייעוצי אישי לסטודנטים.

בתחום הלימודים נפתחו השנה כמה תכניות, ביניהן מסלול "מדיה חדשים ואקטיביזם פוליטי" לתואר בוגר במדע המדינה ויחסים בין-לאומיים ותקשורת, תכנית לימודים בהנחיה מקוונת לחלוטין ותכנית לימודי מוסמך בהיסטוריה, שגם בה ההוראה מקוונת בחלקה הגדול. לקראת סוף השנה נחתם הסכם בין נציבות שירות המדינה לאו"פ על פתיחת בית ספר לעובדי מדינה במתכונת בית הספר לשלטון מקומי, שבו ילמדו עובדי המדינה לתואר ראשון בתכנית מובנית במדעי

צילום: געון מירון

דוח זה שמסכם את פעילות האוניברסיטה הפתוחה בשנת תשע"ח (2017-2018), הוא הדוח השנתי האחרון שאני מגיש לכם, חברי וחברות מועצת האוניברסיטה. ברצוני להודות לכם בהזדמנות זו על האמון שנתתם בי ועל הסיוע והתמיכה שלהם זכיתי מכם.

הדוח הוכן בעבודה משותפת של המערכת האמונה עליו, צוות ההפקה וכל בעלי התפקידים שנשאו בעול כתיבתו. כך משתקפת בו בזעיר אנפין השיתופיות המבורכת של חברי וחברות קהילת האו"פ המאפיינת את כל תחומי הפעילות של האוניברסיטה, שעליהם תוכלו לקרוא בדוח עצמו. בדברי הפתיחה אוכל להתייחס, מטבע הדברים, רק לכמה מהנושאים שעולים בו.

בשנת תשע"ח למדו באו"פ 47,713 סטודנטים. מספר זה דומה למספרם בתשע"ז (47,647). אני גם מקווה לנתוני הרשמות משביעי רצון בסמסטר הראשון של תשע"ט.

השנה עסקנו באינטנסיביות רבה בנושאי פיתוח, הוראה ולמידה, שהובילו דיקני הפיתוח והלימודים. הושלם איחודם של בית ההוצאה לאור והיחידה לפיתוח אקדמי למחלקה

החברה והרוח בשילוב דיפלומה במדיניות ציבורית. בסמסטר הראשון של תשע"ט תיפתחנה במסגרת זו שלוש קבוצות לימוד.

המועצה להשכלה גבוהה (מ"ג) העניקה לנו השנה אוטונומיה לפתוח תכניות לימודים לתואר שני ולהעניק בהן תארים. בזאת הושווינו לשאר האוניברסיטאות בישראל שמוכרות על ידי המ"ג. במסגרת האוטונומיה כבר קיבלנו אור ירוק מהוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת) לפתוח את תכנית הלימודים למוסמך בממשל ומדיניות ציבורית ללא צורך בהגשת בקשה נוספת לאישורה על ידי המ"ג. חשיבותה של האוטונומיה היא לא רק בעצם ההכרה במעמדה של האו"פ, אלא גם ואולי בעיקר בהיותה תנאי סף להגשת בקשה לאישור לימודי דוקטורט, וכך התקרבו משמעותית להשגת המטרה.

השנה הצטרפו לסגל האקדמי הבכיר שלוש חברות חדשות: במדעי כדור הארץ, בחינוך ובניהול, ושלושה חברים חדשים: במתמטיקה, בהנדסת תוכנה ובמדעי החיים. שני חברים נוספים – במדעי כדור הארץ ובספרות כללית – יחלו את עבודתם באו"פ בסמסטר א של תשע"ט. חמישה תהליכי מינוי נוספים נמצאים בשלבים שונים של עבודה ואמורים להסתיים במשך תשע"ט.

בשנת תשע"ח נערכו חילופי בעלי תפקידים מרכזיים באוניברסיטה. פרופ' אביעד חפץ סיים את תקופת כהונתו כמשה לנשיא לעניינים אקדמיים ובמקומו מונתה פרופ' שרה גורירוזנבלט; פרופ' מנור מנדל סיים את תפקידו כדיקן המחקר והחליף אותו פרופ' צחי וייס, ופרופ' אורן סופר החליף את פרופ' שרה גורירוזנבלט כדיקן הפיתוח וטכנולוגיות למידה. תודה וברכות לכולם.

ברשות המחקר נעשתה השנה פעילות ענפה בניהול המקצועי והמסור של ליאורה אזולאי שנכנסה לתפקידה כמנהלת הרשות בראשית תשע"ח. תקציב רשות המחקר הוגדל משמעותית; רכשנו והתחלנו להפעיל מערכת מחשוב עתירת ביצועים; ואנחנו עוסקים עתה בבניית מעבדת מחשבים לחקר עיבוד שפה ובניה מלאכותית.

חברי הסגלים האקדמיים שלנו הצטיינו השנה בזכייה במענקי מחקר חיצוניים. ראוי לציון שיעור הזכייה הגבוה מעל לממוצע הארצי במענקי מחקר מטעם הקרן הלאומית למדע (43.6% מכלל ההגשות). בין מענקי הקרן הלאומית למדע שבהם זכו חברי הסגל שלנו, מצויים גם שני מענקים לרכישת

ציוד מחשובי בסיסי. זכייה זו היא בעלת משמעות רבה, כי היא מומשה לאחר שהקרן, בעקבות מאמצינו, אפשרה השנה לראשונה לחוקרי האו"פ להגיש בקשות למימון ציוד מחקרי בסיסי. מתן האפשרות הזו מצטרף להכרת הרשות לחדשנות באו"פ כאוניברסיטת מחקר עצמאית ולצירופו של דיקן המחקר שלנו כמשקיף לפורום סגני נשיא למחקר של האוניברסיטאות. כל הצעדים האלה מצביעים בבירור על חיזוק מעמדה של האו"פ כאוניברסיטה שעוסקת במחקר.

במשך שנת תשע"ח שינתה מחלקת ההערכה של האו"פ את פניה. בתהליך שהובילה ד"ר עינת נוטערקורן, מנהלת המחלקה שזה מקרוב באה, התגבש במחלקה צוות מקצועי חדש. המחלקה עוסקת כיום בשלושה תחומים עיקריים: הערכה מעצבת שמלווה תהליכים ומיזמים חדשים; מחקר יישומי על בסיס נתונים קיימים; וניתוחים המבוססים על מדע הנתונים. המחלקה מספקת ליחידות השונות באו"פ מידע חשוב ומהימן וניתוחים מקצועיים מוקפדים, שמסייעים למקבלי החלטות ולמובילי תהליכים באוניברסיטה לנווט את דרכם.

גיוס המשאבים לאו"פ זכה גם הוא השנה לתנופה רצינית עם ייסוד חוג יידידי האו"פ בישראל, שכבר בראשית הדרך הוכיח את עצמו בתחום הגיוס, עם הרחבת הפעילות והגדלת התרומות בבריטניה והקמת חוג יידיים בצרפת ועם גיוס תרומות משמעותי באמריקה הלטינית.

בתחום התקציבי הצלחנו לסיים גם את שנת תשע"ח בעודף. ואולם התמונה לטווח הארוך ממשיכה לחייב אותנו להקפדה על משמעת תקציבית ולמאמצי התייעלות, חיסכון והגדלת הכנסות בד בבד עם המשך ההתעצמות האקדמית בפיתוח, בהוראה ובמחקר.

הרשו לי לחתום את הדוח הזה בכמה התרשמיות ומילים אישיות שפונות אל חברות וחברי קהילת האו"פ. האוניברסיטה הפתוחה היא במובנים רבים מוסד גדול ומסועף, אך בה בעת היא גם ארגון אינטימי קטן ללא מחיצות, שבו כמעט הכול מגיע, ולרוב ללא סינון, ללשכת הנשיא בקומה 3 של בניין הכיכר. כך ביום-יום אנחנו עוסקים בעיקר בבעיות שדורשות פתרון, בקשיים למיניהם, בהתלבטויות ובקבלת החלטות שלעיתים אינן פשוטות.

סיום הכהונה מאפשר, עם זאת, להתבונן בתקופת הנשיאות אם לא ממעוף הציפור, ודאי מעל ליום-יום. מעמדת תצפית זו

חמש שנות שירותי באוניברסיטה הפתוחה בהרגשת סיפוק רב המלווה בחוב גדול של הכרת תודה לרבים, רבים מאוד מכם.

עכשיו הגיע הזמן לאיחולי הצלחה מכל הלב לנשיאה הנכנסת, פרופ' מימי איזנשטדט. האתגרים בהמשך הדרך אינם פשוטים, הן באשר לסביבת התחרות העזה שבה המוסדות להשכלה גבוהה בישראל מתנהלים ולשינויים הדינמיים בדפוס ההוראה האקדמית והן באשר למחוקק הישראלי שמערער, ולא בלי משים, את עצמאותה של האקדמיה. אני מקווה ומאחל למימי ולאוניברסיטה הפתוחה בהנהגתה ולאקדמיה הישראלית בכללה שתוכלנה להתמודד בהצלחה עם האתגרים הללו.

אני יכול רק להודות על ההזדמנות שניתנה לי להיחשף למוסד המרתק הזה וללמוד על פן ייחודי באקדמיה הישראלית – האוניברסיטה הפתוחה – שהיה חדש ומלא עניין עבורי.

תעודת הזהות של האוניברסיטה כארגון מורכבת, כמובן, מהחזון שמונח ביסודה ומן היעדים שהיא פועלת לממש בעבודה השוטפת ובתכניות ארוכות הטווח, שלאורן היא מתנהלת. ואולם מי שבסופו של דבר מעצבים את דמותה והופכים אותה למה שהיא, הם אתם, חברות וחברי הסגלים האקדמיים והמינהליים. העבודה במחיצתכם, שהמקצועיות, המסירות וההזדהות המלאה עם המוסד הן מסימני ההיכר הבולטים שלכם, הייתה עבורי התנסות מעשירה ומתגמלת במיוחד.

אומנם לא את כל המטרות השגנו ולא את כל השינויים שרצינו הצלחנו לבצע, אבל, לפחות לתחושת, מה שעשינו יחד ומה שאתם עשיתם בברכתי, די בהם כדי לסיים את